

### [Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)  
[Kontakt](#)



**[Laboratoria](#)**  
**[.net](#)**  
**[Innowacje](#)**  
**[Nauka](#)**  
**[Technologie](#)**



[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

## Czemu służy osobowość?

U rozwielitek, słodkowodnych stawonogów, naukowcy zaobserwowali powtarzalne zachowania, które w języku ekologów behawioralnych można nazwać „osobowością”. Naukowcy zastanawiają się czemu ona służy i jaką rolę pełniła na przestrzeni ewolucji.

Historia nauki pokazuje, że wiele lat zajęło naukowcom, aby przestać patrzeć na zachowanie zwierząt jak serię bezwarunkowych odruchów. Kiedy dla naukowców zajmujących się kręgowcami stało się oczywiste, że geny, środowisko i doświadczenie wpływają na kształtowanie zachowania, nie wywołało to automatycznego zainteresowania bezkręgowcami pod tym samym kątem.

Dr Barbara Pietrzak z Zakładu Hydrologii Uniwersytetu Warszawskiego uważa, że wytłumaczenia można szukać w trudnych do pokonania przeszkodach dotyczących samego prowadzenia badań. Bezkręgowce zawsze trudniej było obserwować i oznaczać na potrzeby badania. Wraz z rozwojem technologii pojawiły się kamery, a nawet specjalne algorytmy, które pomagają odróżnić jedną rozwielitkę od drugiej.

*"Animal personalities" to mocno ugruntowany termin w literaturze angielskiej. Po polsku musimy powiedzieć 'osobowość' u zwierząt - co może być mało zrozumiałe dla czytelnika. Chodzi jednak o powtarzające się zachowanie zwierzęcia, wykształcone podczas całego życia organizmu" - tłumaczy Barbara Pietrzak.*

Pierwsza praca mówiąca o tym, że zachowania rozwielitek mogą się różnić między sobą, ukazała się kilka lat temu w Skandynawii. Naukowcy zadali sobie wtedy pytanie: w jakim stopniu to geny są odpowiedzialne za konkretne zachowanie, a na ile jest to wynik zachowania, wyuczonego pod wpływem życiowego doświadczenia.

Zespół Barbary Pietrzak przeanalizował dane dotyczące zachowania rozwielitek i zaprojektował badanie, w którym obserwowano dafnie pływające w pojedynczych rurkach.

"W naturalnym środowisku dafnie poruszają się w pionie, więc rurka była symulacją ich środowiska. Rurki były umieszczone w stratyfikowanym termicznie akwarium, gdzie na górze temperatura była ciepła, a na dole zimna. Światło padało z góry. W ten sposób odtworzyliśmy warunki fizyczne panujące w jeziorach" - relacjonuje Pietrzak.

Okazało się, że gdy naukowcy umieszczali w wodzie składnik kojarzący się dafniom z obecnością drapieżnika, wszystkie nurkowały głębiej - co odczytywane jest jako naturalny odruch ucieczkowy. Jednak nie wszystkie nurkowały na tę samą głębokość - mimo, że pochodziły z tej samej linii genetycznej.

"Pokazaliśmy że dafnie mają preferencje - każda ma swoją taktykę. One się od siebie trwale różnią. Uwidocznilo się więc coś, co możemy nazwać 'osobowością' - czyli powtarzalnością tego samego zachowania w konkretnej sytuacji. Rozwielitki zachowują się inaczej - mimo tego, że genetycznie są takie same" - powiedziała Pietrzak. Zastrzegła, że wyniki jej badań są na etapie recenzji w jednym z czasopism naukowych.

Kolejnym krokiem będzie sprawdzenie, czy doświadczenie obecności drapieżnika na stałe zmienia zachowanie dafni. Naukowcy chcą się dowiedzieć, czy rozwielitki ciągle będą nurkowały głęboko, kiedy w pobliżu nie będzie już drapieżnika.

"Mnie interesuje, jaką funkcję pełni 'osobowość'. Dlaczego ewolucja pozwoliła na takie ograniczanie możliwości? Osobowość ogranicza spektrum działania. W każdej sytuacji jest jakieś najkorzystniejsze zachowanie, ale nie każde zachowanie jest dostępne dla każdego osobnika" - zastanawia się Pietrzak.

Barbara Pietrzak wraz z Alicją Fundali z Instytutu Biologii Funkcjonalnej i Ekologii UW w artykule w czasopiśmie "Ecohydrology & Hydrobiology" podsumowała to, co naukowcy dotychczas ustalili w temacie typów "osobowości" u ryb słodkowodnych. Już w 2007 r. naukowcy pisali, że "osobowości zwierząt rozpatrywane są na kilku poziomach organizacji życia". Wskazywano na poziom

indywidualny i różnice w zachowaniu pomiędzy grupami rodzinnymi, populacjami lub gatunkami.

"Kiedy typy zachowań zwierząt rozważa się w kontekście reakcji na stres, określa się je mianem stylów radzenia sobie. Gdy typy zachowań bada się szerzej w kontekście ekologicznym lub ewolucyjnym, zwykle rozważa się je w ramach pięciu wymiarów osobowości: śmiałości, eksploracji, aktywności, agresywności i towarzyskości" - czytamy w artykule.

Podobnie jak ssaki, ryby żyjące w niewoli reagują na stres w dwojaki sposób - proaktywny (walka lub ucieczka), lub reaktywny (pasywne podejście).

Ryby proaktywne mają inne cechy fizjologiczne, niż ryby pasywne. Badania pstrąga tęczowego wykazały na przykład, że styl radzenia sobie ze stresem jest powiązany ze zdolnościami poznawczymi ryby - pamięcią i uczeniem się, a także przekłada się m.in. tempo rozwoju.

"Nieuwzględnienie sposobów, w jaki ryby radzą sobie ze stresem, może prowadzić do problemów z ich hodowlą" - dowodzą naukowcy. Ryby agresywne (w reakcji na stres) charakteryzują się ograniczonym wzrostem i niższą odpornością na choroby

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/aktualnosci/32144.html>



15-06-2026

## **Stu najzdolniejszych naukowców dostanie ponad 3 mln zł**

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej (FNP) ogłosiła listę .



15-06-2026

## **Trwa nabór na studia dla popularyzatorów nauki**

Do 21 sierpnia trwa nabór na studia podyplomowe "Komunikacja naukowa i popularyzacja nauki".



15-06-2026

## Znamy najlepszych młodych popularyzatorów nauki

W polskim finale konkursu FameLab.



15-06-2026

## Aż połowę studentów cechuje negatywna emocjonalność

Oraz wycofanie z relacji społecznych.



15-06-2026

## Kofeina wpływa na jakość nocnego wypoczynku

Może skracać sen lub utrudniać zasypianie.



15-06-2026

## [Myślenie spiskowe towarzyszy człowiekowi od wieków](#)

Wskazał w rozmowie z PAP psycholog dr Michał Kosakowski z UAM.



15-06-2026

## [Nieufność wobec szczepień ma źródła psychologiczne](#)

Szczepienia są jednym z najskuteczniejszych narzędzi ochrony zdrowia publicznego.



15-06-2026

## [Prof. Agnieszka Chacińska z Nagrodą Polskiej Akademii Nauk](#)

Biolożka molekularna i dyrektorka Międzynarodowego Instytutu PAN

**Informacje dnia:** [Stu najzdolniejszych naukowców dostanie ponad 3 mln zł](#) [Trwa nabór na studia dla popularyzatorów nauki](#) [Znamy najlepszych młodych popularyzatorów nauki](#) [Aż połowę studentów cechuje negatywna emocjonalność](#) [Kofeina wpływa na jakość nocnego wypoczynku](#) [Myślenie spiskowe towarzyszy człowiekowi od wieków](#) [Stu najzdolniejszych naukowców dostanie ponad 3 mln](#)

[zł Trwa nabór na studia dla popularyzatorów nauki](#) [Znamy najlepszych młodych popularyzatorów nauki](#) [Aż połowę studentów cechuje negatywna emocjonalność](#) [Kofeina wpływa na jakość nocnego wypoczynku](#) [Myślenie spiskowe towarzyszy człowiekowi od wieków](#) [Stu najzdolniejszych naukowców dostanie ponad 3 mln zł](#) [Trwa nabór na studia dla popularyzatorów nauki](#) [Znamy najlepszych młodych popularyzatorów nauki](#) [Aż połowę studentów cechuje negatywna emocjonalność](#) [Kofeina wpływa na jakość nocnego wypoczynku](#) [Myślenie spiskowe towarzyszy człowiekowi od wieków](#)

## **Partnerzy**